

કલ્પ

કુવલ

યામુદન

1
1925

27
1925

જાંખાઝ મુસલિમ

(અનજુમન તરફકીએ ઇસલામ સીરીઝ નંબર ૦)

દુજરત ખવાઝ હસન નિઝામી સાહેબ કે

ઉદ્દેશિસાલે પરસે લિખને વાલે

નિઝામુદ્દીન એ. કુરેશી

પાચપટી, અહમદાબાદ.

ઉપાકર શાયે કરનેવાલે

અરાફીને અનજુમન તરફકીએ ઇસલામ

સીયા કુદ્દે અહમદાબાદ.

મિલ્કા કામલ

એક આનકા ટીકીટ ભેજકર મુદત મળવા લિખ્યે

૧૨૦૪૩

અન કરીબ શાયે હોગા

પંજસુરા.

આજતક પંજસુરે કે નામસે યા અઠ નામસે કુઆને
મજદદી સુરતે યા અરબી દુઆએ ફી અતની કિતાબે શાયે
હુઝ હય ઉનમે સેહેતકા ખ્યાલ બોહોતહી કમ રખા ગયા હય
અઝમે પઢનેવાયે ગલત પઢકર ફાયદે કે હખઝ નુકસાન ઉઠાને હય
હમને ખાસ એહતિમામ સે પંજસુરા તૈયાર કિયા હય જો
ઈનશા અલ્લાહ મુમકિન ફેશિય કે સાથે સહી નવરખઃ ૭૫
કર શાયેઈન તક પહોચેગા. છરમે સુરએ યાસીન, સુરએ ફતહ,
સુરએ વાકેઆ, સુરએ અઃ રહેમાન, સુરએ મુરક, સુરએ
મુઝમિલ સુરએ નખા, દુઆએ ગબુલ અર્શ, દુરહે તાજ દુરહે
લખી, દુઆએ કદેહ અહદનામા, અલ્લાહ અઠ ઉસકે રસુલ
સલઃ અઠ હઝરત પીગતેપીઃ રદીઃ કે નવાનુ નામ, દુરહે
અકબર, હદીઃ હયકલ વગયગ ઉરકે પઢનેઈ તરફીય અઠ કઝીલત
કે સાથે દરજ્જાઈ હય ગુજરાતી હુરફમય મુમકિન મેહનકે સાથે
શાયે હોનેવાલા યેહી પંજસુરા પહેલા હય પછી મુનેહરી અઠ
કે સાથે હીનાઈ કાગઝ અઠ સુફેદ ચિકને કાગઝકા હદીઆ એક
રૂપિયા, સાદી અઠ અઠ રૂફ કાગઝકે દસ આને

અમીર હસન નિઝામી

પાંચપટ્ટી--અહમદાબાદ

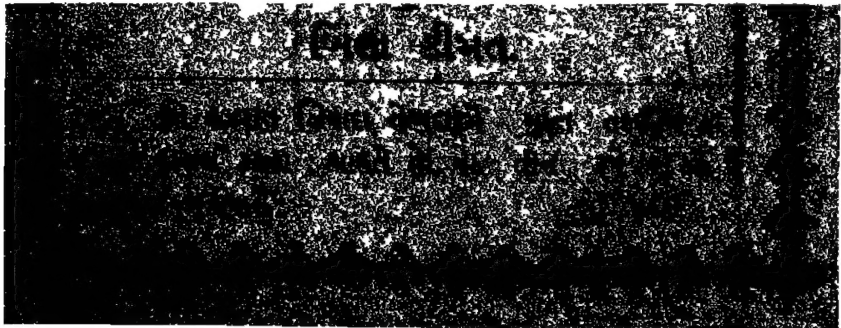
ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

‘ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ’

અનુક્રાંતક ૧૨૦૪૩ વર્ષ

પુસ્તકનું નામ ૮૧૫૧૪૪ ૫૧૨ ૮૫૫

વિષય ૫૭૦૫૪

૫૮૬

હુવલ'કુલ

યામુદન

જાંબાઝ મુસલિમ.

હઝરત ખવામ હસન નિઝામી સાહેબ કે
ઉદ્' રિસાલે પર સે ગુજરાતી હુરુફમે લિખને વાલે
નિઝામુદ્દીન અં કુરેશી.

પાચપટી અહમદાબાદ.

છપવાકર શાયે કરનેવાલે
અરાકીને અનબુમન તરકકીએ ઇસલામ.
કડીયાકુદ અહમદાબાદ.

પહેલીબાર, ૨૦૦૦

સને ૧૩૪૩ હિજરી

ખિલા કીમત.

જો હઝરાત ખિયાદા તેઅદાદમે મુદન તકસીમ કઠકે
મવાબ હાસિલ કરના ચાહતે હો વો તીન રૂપે મે કઠકે
હિસાબમે મગવાલે

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાત ડિપોઝિટરી સંઘ
૧૨૦૪૩

પાંડુ

અમદાવાદ પત્રિકાને નાદે આવેલ

શ્રી મનહર પ્રાન્નીય પ્રેમભા

ભોતીલાલ ગજપતરામે આપ્યું

गुआरिश.

—३०६—

अनबुभनको नगसे रिसालमे “ ताकीदि नमाज ” तीन हजारकी तेअदादमे उपवाकर मुह्त तकसीम किया अउर आम तयमे हो नगा विसको पसंद किया गया आअज अहमायने ने दर मदीने अयसे रसायल उपवाकर मुह्त तकसीम करनेकी इहमायश की लेकिन उपवाह कागज अउर दीगर बवाजिमातको रखा कदामे आये छसकी केछ तरकीब नही जाताछ, अयउ ये काम अद्वाला के वागते किया जाता हय छतलिये अद्वाला को मनजुर होगातो वो छसके रसायल पयदा करेगा. कोसिख हमारा काम हय इह देना जुदा के हाथमे हय.

ये रिसाला देरे पीरे मुशव सल्यदी व मवलह होअत अमान हसन निजामी साहय दहलेवीने हजारकी तेअदादमे उपवाकर मुह्त तकसीम किया अउर मुजगती कुर्रमे उपवाकर मुह्त तकसीम करनेका अनबुभनको इरशाद इरमाया अउरसे ये रिसाला आन मुजगती कुर्रमे गये हो रहा हय.

मुसलमान अपने मजहब पर कयसे मजथुत अउर पुजता होते हय छसका हस रिसालेमे अमान हय. मुसलमान मजहबके किये जान देना आसान समजते हये अगर मजहब नयसी कीमती खयको फुर करना गवारा नही करते. छस

रिसावे मे अगले जमाने के लड़ाकू और मजदूर पर भर
 भिठने वाले मुसलमानों के हावात के साथ ही इस जमाने
 के ये भिन्न तुर्क मुसलमान मजालुमों के दर्नाक हावातबी
 ह'य, इम्मीद ह'य के इस रिसावे के। पढकर मुसलमानाने
 गुजरात अपने पेशवर गोहदा के हावातमे मणक हासिल करी गे

हमारे मुकाबले के लिये पिराहगने वतन की तम् से
 "शुद्धी" तेहरीक शुरू की गई ह'य उसने शायदे के ह'य
 मुक के निहायत नुकसान पहुचाया ह'य शुद्धी के आनीका
 याहे वो मकसद हो लेकिन लडीका के के हि दुरान कछ
 जगसा के लिये इस तेहरीक के आठन पीछे पड गया मुसल
 मान अतक गडलनमे पड़े थे और पिराहगने वतन की
 तरफस बिलकुल गादिल, लेकिन पुनका मुक ह'य के अथ वो
 कुछ योके ह'य लेकिन ये योकेना वहा तक के'य शायदेमद
 न होगा जहातक ये मजदूर के न'त पायद न हो जाये,
 म'ह'यही ओड अथनी चीज ह'य के मुसलमान इसके पायद
 होकर दान और फनिया मे मुर्खरेह कामव न मजते ह'य

गुजरातमे अयसे मकाम पोहोचसे ह'य जहा ये शुद्धी
 की जया मुसलमानोंका जया घोट सकती ह'य, और जे
 मुसलमान अपने लाछिया के इस जवासे जया सकते ह'य
 वो बिलकुल गादिल ह'य ओड मछका दुसरे भादपर ज्या
 ह'य ह'य ये मुझे जयते ह'य इनके यादिये के आ'न

મહલતકો દુર કરે અબ આકેમતકી બલાઈ કે ખાતિર
 અપને દિહાતો મે પડે હુવે મઝહબસે આદિલ મુસલમાનોકી
 ખબર લે, વર ન કહીં યે મહલત હથ કે મયદાનમે આકાએ
 નામદાર સરદારે દોળહા નખીએ આખિઝઝમ હઝરત મુહમ્મદ
 સલ્વં કે સામને સગમીદા ન કરે.

ઇસ રિસાલેકી ૭૫૪૬ મે સમયદી વ મવલાઈ હઝરત ખવાબ
 હસન નિઝામી સાહબને મુનાસિબ રકમ ઇનાયત ફરમાઈ હય
 અબ દીગર ખિરાદરને તરીકાને બી હિસ્સા લિયા હય.

અનબુમનકી ઇન ખિદમાતકો ખુદાવંદે દરીમ કુમુલિયતકા
 શરૂ ઇનાયત ફરમાયે અબ મુસલમાનોકે ઇસકી ઇમિદાદપર
 આમાન કરે. આમીન.

પાચપટી અહમદાબાદ. } નિઝામુદ્દીન કુરેશી
 ૫૯૦ અબુમન નગરકીએ દસલામ

જાંખાઝ મુસલિમ

મરગથે મગર મુરતદ ન હુએ.

અય મુસલિમ ભાઈઓ ! એ રિસાલા ' જાંખાઝ મુસલિમ' ઇસ વાસ્તે શાયે ક્રિયા જાતા હય કે તુમ ખુદશી ઇસકો પઢો અન્નર અપને બીવી બાંચોકેલી સુનાવ અન્નર ખાસકર ઉન ના સમજ મુસલમાનોકે. સુનાવ અન્નર ઉનકે કાનતકે ઇસ કિતાબ કે સગ્થે કિસ્સે પહોંચાવ જો ગયર મજહબવાલોં કે ઝારો કુદમ અન્નર ઇગવા અન્ન લાલચો દખાવકે સખમ મુરતદ હોના ચાહતો હો.

મેને અપના ફર્જ એ રિસાલા તયાર કર્ન અન્ન કરદિયા અબ હર મુસલમાનકા એ ફર્જ બાકી હય કે વોહ ઝુરરત કે મકામાત પર ઇસ રિસાલેકા મજમુન પહોંચાયે અન્નર મુસલમાનોકે લી પઢાયે અન્ન સુનાયે તાકે વોહ સખ અપને જાંખાઝ ભાઈઓકે ખડાદુરી પર ફક્ત કરે મુસલમાન બાંચોકે હર રકુલ ઓર મદરિસે મંચ થેહ વાકિઆત સુનાને ઝુરરી હંચ.

ઉનકો અભીસે બતાના આહીયે કે મુસલમાન અપને દીનકે કયસે આશિક હોતે હંય કે બનેં દેહી, આગ મંય જલે, આરોસે ચીરે બયે, માર આઈ, સબ કુછ સહા, બરહાસ્ત કિયા મગર કયા મબલ બે કુઝકા કલિમા મુંહસે નિકાલા હો અબર દીને ઇસલામસે ફિરનેકા ઇરાદાબી કિયા હો.

દેખો મુસલમાન બાઈયો! યે ચીઝેં ઘર ઘર મંય પહોચાને કી હંય ઇન્હી સચ્ચી બાતોસે કવમેં જિન્દા રહા કરતી હંય અબર ઉનકી જિંદગી તરકકી પાયા કરતી હંય. ગફલત ન કાહલી ન કરના, ચેહ રિસાલા ઇસ દિસમ કે બોહોતસે રિસાલે બે મંય પંદરવેં દિન હિફાજતો ઇશાઅતે ઇસલામકે લિયે શાયે કિયા કરતા હું હર મુસલમાન તક પહોચા દેના.

ઇસ રિસાલે કી કીમત બોહોત કમ રખી ગઈ હંય અબર સબ રિસાલે ઇસી તરાહ કમ કીમત રખે બાતે હંય તાકે કઈયાઝ મુસલમાન બોહોતસી તેઅદાદ ઇનકી મુફત તકસીમ કરનેકો ખરીદ સકે. યે રિસાલે મુસલમાનોંકી ઈમદાદસે તઈયાર હોતે હંય. યાઅને મુસલમાન ઉનકી તઈયારી કે લિયે ચંદા દેતે હંય મગર ચદા કાફી નહી હંય. બોહોત કમ

હંચ અબર ખચ જિયાદા હંચ. લિહાજા મુસલમાનોંકા
ચેલી ફર્ હંચ કે ઝકાત ખચરાત, સદકાત કે
ફેચેમે ઇસ કારે ખચરફી મદદ કરે.

ઇસ રિસાલે કે હવાલે સળ ફરસ્ત હંચ અબર
છન કિતાબોસે વાકેઆત લિયે ગયે હંચ વોહ રાખફી
સળ મોઅતબિર અબર મશહુર માની ફુઇ કિતાબે હંચ.

(હઝરત ખવાજ) હસન નિઝમી (સાહેબ)

બિસમિલ્લા હિર રહમા નિર રહીમ

ઇસ્લામી રસુલ મોહમ્મદ રસુલુલ્લાહ સલ૦ જબ અરબ મધ જલવા અફરોજ હુએ અર આપને અલલ એલાન “તવહીદ” કી તબલીગ શુરૂકી, શિક્કી મજમ્મતકી, અલ્લાહકે માસિવા તમામ મઅબુદોકે બાતિલ કહા અર ઉનકે માનને વાલોં અર પુજને વાલોંકે શુમરાહ બતાયા તો પરસ્તારાને બાતિલ આપકી દુશમની પર આમાદા હો ગયે. એહલે મકકાને આપ પર નિહાયત જબરો નશદુદ કિયા, આપકો તરેહ તરેહકી તકલીફ પહોંચાની શુરૂ કી, લેકિન આપ નિહાયત સખાતો ઇસતિકલાલ કે સાથ હર કિસમકે મેઝલિમ બરદાશત કરતે રહે અર ઇસલામકી ઇશાઅત ફરમાતે રહે.

આં હઝરત સલ૦ને એક દિન કોહો સફા પર ચઢકર કુરેશકો નામ બ નામ પુકારા. અર જીસવક્ત કુરેશકો પુરા મજમા હો ગયા તો આપને સબકી તરફ મુખાતિબ હોકર ફરમાયા કે:-“ અય એહલે કુરેશ! તુમ મુઝકો સઅ્યા બનતો હો ચા નહીં ? ” કુરેશને ચકે જબાન હોકર કહા:-“ હમ તુમકો સઅ્યા બન તે હંચ. તુમને કશી શુદ નહીં બોલા. તુમ અમીન

હો અબર સાદિકે હો ” તથ આપને ફરમાયા:—“ તુમ મેરી ખાત સુનો, મેં તુમકો ખુદાએ વાહિદ જુલજલાલકી ઈબાદતકી તરફ ખુલાતાહું; તુમ શિક્ષે ખાજ આવ ખુત પરસ્તી છોડ દો અબ્સ સિદકે દિલસે કલેમએ તઈયબા પઠો. ”

જીસ વક્ત આપ તકરીર ખતમ કર ચુકે તેો અખુ લેહેબને જો નિહાયન સંગદિલ અબર સિયાહ કલ્બ કાફિર થા કહા—“ તુમ પગ હલાકન હો કયા ઇસ્તી વાસ્તે તુમને હમ કો જમા કિયા થા ? ” ઇસિકે બાઅદ કુરેશકો મજમુ મુનતશિર હો ગયા.

(શમમુત તવારીખ)

આં હઝરત સલ્લં જીસ કહર ખાતિલ પરસ્તોકી ઇસલાહ કે લિયે કેશિશ ફરમાતે થે ઉસી કહર વોહ નાહકે શનાય આપકે તરાહ તરાહકી અઝીયતે દેતે થે. અઈયામે હજ મેં જળકે દુર દુરસે લોગ આતે થે અબર આં હઝરત સલ્લં ઉનકો દઅવતે ઇસલામ દેને બાતે થે તો કુફરે કુરેશ પુકારતે થે કે—“ થે સાહિર હય ઈનકી ખાત ન સુનો અબ્સ અપને બાપ દાદા કે દીન પર કાયમ રહો. ”

ઉમ્મે જમીલ અબુલહસની બીબી જંગલમેં
બાકર કાટે ચુન લાતીથી અબર આપકી રાહમેં જિછા
દેતીથી તાકે પાયે મુબારક લહુ લુહાન હો બાયે.
કુશકારે કુરચશ આપકો ખુદાકી ઇબાદતમેં મશગુલ
દેખકર આપકા મઝાક ઉડાતે, આપકો સાહિર, કાહિન
અબર મજનુન કેહતે લેફિન આપ સગર ફરમાતે રે.

એક દિન આં હઝરત સલ૦ ખાનખે કબખામેં
નમાઝ પઢ રહે થે કે અકબા બિન અબી મુઈત આયા
અબર આપની ચાહરકો ખુબ બટા. જબ આપ સિજદે
મેં ગયે તો આપકી ગરદનમેં ફંદા ડાલકર બલ દેને
શુરૂ કિયે, હત્તા કે આપકા દમ ઘુટને લગા લેફિન
આપ ઈતમિનાને કદબકે સાથ સિજદે મેં પડે રહે
અબર “ સુબહાના રખીઅલ અઅલા ” કેહતે રહે.
ઈતનેમેં હઝરત અબુબકર મહી૦ તસરીફ લાયે અબર
અકબાકો હટાકર કહા કે.—

“ નુમ અયસે નેક શખ્સકે કતલકે દરપય હો, કે
બે અદલાહકો અયના રબ કહેતા હય અબર અહિર
નશાનીયોકે સાથ ખુદાકી તરફસે નુમહારે પાસ આયા હય ”

(સુરએ અલ મોમિન)

થે કેહનેપર અંદ શરીફનફસ લોગેને હઝરત

અબુ બકર રહીં કો લી ડાલી પકડકર ઇસ કદર
મારા કે આપ બેહોશ હો ગયે.

(બુખારી)

‘ એક દિન આ હઝરત સલ્લં કાઅલે મેં નમાઝ
પઠ રહે થે કે કુદ્દારે કુરયશ સેહેનમે’ જમા હુએ
અબર અબુબેહેલકી તેહરીક પર અકબાને એક નબસત
આલુદ જોઝડી બ હાલતે સિજદા આપ પર અલ્લી.
ઇસ અરસેમેં હઝરત ફાતેમા જેહરા તશરીફ લાઈ
અબર આપને અપને વાલીદકી પીઠપરસે નબસતકો
ફર કિયા.”

(બુખારી)

ચદ રોઝ કે બાઅદ કુદ્દારે કુરયશને એક
ફસરા તરીકા આઝાર પહોચાનેકા નિકાલા. ઉન્હોને
બાહમ યે અહદ કિયા કે જો શખ્સ મુસલમાન હો
બયે ઉનકો હર તરાહકી તકલીફ અબર અઝીયત પહોંચાઈ
બયે, ચહાતક કે આજીઝ હોકર ખુદહી બાઝ આ
બયે અબર ઇસલામકી આયંદા તરકકી મેહફુદ હો
બય. મગર શયદાઈયાને હકકે સામને જીસમાની
આઝાર કયા ચીઝ હય, જીસકદર ઇનપર સખતી
હોતી થી ઉસી કદર ઉનકા ઇસતિકલાલ બઢતાથા.

“એક દિન હઝરત અબુ બકર (રહીં) ને કાઅબે મંય અલ્લાહ તઆલાકી તવહીદ જ્યાન કી અબર ઇસલામ કે ફાયાલ જ્યાન કિયે. ઇસ કુસુર પર કુફરારને ઉનકો ઇસ કહર મારા કે ઉનકે કખીલે ખુ તમીમ કે ઉનકી મવતકા થકીન હો ગયા, અંદ આદમી ઉનકો કપટે મેં લિપેટ કર ઘર લે ગયે શામ કે વકત ઉનકી અખાન ખુલી તો ખબચે ઇસકે કે અપની તકલીફ અહિર કરતે કલમઅે તનફીદ પઢને લગે, ”

(અસદુલ ગાબ્બા)

હઝરત બિલાલ બિન રિયાહકો કુફરાર લોહકી તિરાહ પેહનાકર ધુપમેં ઘાસ દેતે થે. નવજવાન લડકે ઇનકો મકકેકી પહાડીયો પર ઘસીટતે લેકિન ઉનકી અખાનસે હર વકત “અહુન” “અહુન” નિકલતા-થા હઝરત બિલાલ ઉમધયા બિન ખલફકે અલામ થે, બો આપકો તરેહ તરેહકી અઝીયતેં દેતા, ગરમીયોમે દો પહેરકે વકત મકકેકી તપતી હુઇરેત પર હર રાજ આપકો નંબી પીઠ લીટા દેતાથા અબર ઉપરસે એક ભારી પથર સીનેપર રખકર કેહતાથા કે જબતક ઇસલામકો ન છોડોગે ઇસી તરાહ અઝીયત દેતા રહુંગા મગર સાબિત કદમકો કિસી તરાહ લગઝીશ ન હુઇ, ગરમીસે અસ્મમેં આગ લગતીથી, અખાન

સુખકર કાંટા હોબતી થી અવર નજેકીસી કચડીયત તારી હોતી થી લેકિન આપ કેહતેથે:-“ઇસલામ નહીં છોડુ ગા.” દીનકો ઇસ મુસ્લીમતને સામનાથા, રાતકો ઉમઇયાકા હુકમથા દે એક ન ગો તારીકે મકાનમેં ખંઠ કરકે સુબેહનાકે કોડે મારે બાયે, કુછ અરસે તક આપ ઇન્હી મુસ્લીમતોમેં મુબતિલા રહે. આખિર એક રાખકો હઝરત અબુમકરકા હિસ તરફ ગુઝર હુવા અવર હઝરત બિલાલકી હઠનાક હાલત દેખી મુબેહકો ઉમઇયાકે પાસ પહોંચે અવર આલીસ આફ્રીયા ચાદી અવર અપને એક ગુલામ નસતાસકે ઇવઝમેં હઝરત બિલાલકો ખરીદકર આગાદ કરદિયા.

(સનન ઇબને માબ)

હઝરત સુહેબ રૂમી હીંઠે કુદકાશ લોહીકી ઝિરાફ પેહનાકર નિહાયત તેજ ધુપમેં ડાલ દેતે થે ફિર બઢનમેં કાટે ચિલોતે અવર કેહેતે:- “ઇસલામ છોડદે.” લેકિન હઝરત સુહેબ તમામ તકલીફકો ખરદાગત કરને થે અવર કેહેતેથે:-“અગર બાન નિકલ બાએગી તબલી ઇસલામ નહીં છોડુ ગા.”

(અસદુલ ગાબા)

હઝરત અબુઝર ગફદારી રીઝને જળ ખાનએ કબ્રખામેં અપને ઇસલામકા એઅલાન કિયા તો ઇન-

પર હર તરફસે કુદ્દાર દુટ પડે અબર ખુબ ઝડો
કેળ ક્રિયા યહાંતકકે આપ બેહોશ હોકર ગિર પડે
જળ હોશ આયાતો કલેમ એ તવહીદ ઝમાનપર થા.

(મુસલિમ)

હઅરત આખુ કકયાહ અફલહા રહીં સફવાન
બિન ઉમઇયાકે ગુલામ થે. કુદ્દાર ઉનકે પાઉંમે
બેડીયાં ડાલકર ધુપમેં લિટા દેતે ફિર પુસ્તપર એક
પત્થરકી ચટાન રખ દેતે, યહાંતક કે વોહ બેહોશ હો
જાતે. એકદિન સફવાનને ઉનકે પાઉંમે રસ્તી બાંધી
અબર આઢમીયોદો હુકમ ક્રિયા કે ઘસીટતે હુએ
લેજાવ અબર તપતી હુઈ ઝમીન પર લિટાદો. જળ
ગરમ રેતપર આપકો લિટા ક્રિયા ગયા તો સફવાનને
આપકો ગલા લોટા અબર કહા:—“ઇસલામ છોડદે”
લેકિન આપને ઇસલામ છોડનેસે ઇનકાર ક્રિયા અબર
કલેમયે તવહીદ પઢતે રહે.

(અસદુલ ગાબ્બા)

હઅરત ઉસમાન રહીં બિન અફ્ફાન જળ ઇસલામ
લાયે તો ઇનકે અચાને નિહામત બે કરદીકે સાથ
ઉનકો મારા અબર રસ્તીસે બાધકર ઘસીટા અબર
કહા:—“ઇસલામ છોડદે” લેકિન હઅરત ઉસમાનને

કહા:-“અય ચચા ! અગર બનસેલી માર ડાલોગે તમલી ઇસલામ નહીં છોડુંગા.” ફિર કલેમચે તઈ યખા પઢને લગે.

(તબકાત)

હઝરત ઝુબયર બિન અવામ રહીં જ મ ઇસલામ લાયે તો ઉનકે હફીફી ચચાને ઉનકો ચટાઈ મેં લપેટ કર કોનેમેં ખડા કરદિયા અન્નર ચારો તરફ ધુવાં કરદિયા છસસે હઝરત ઝુબયરકા દમ ધુટને લગા લેકિન આપને કહા -“અય ચચા ! ખવાહ કયસીફી અઝીયત પહોચાવ લેકિન મે અબ ઇસલામ નહીં છોડુંગા.”

(રિયાઝુલ નનઝરહ)

હઝરત અબદુલ્લાહ બિન મસઉદ રહીંને જખ ઇસલામ કુખુલ કિયા અન્નર ખાનચે કઅખામેં કુરઆને મજીદકી ચંદ આયતેં પઢી તો કુફરારને ઉનકો ગાલીયા દીં અન્નર ઇંસકદર મારા કે ચહેરા લહુ લુહાન હો ગયા. ફિર કહા-.” નચે દીનકો છોડે વરન ઇસસે ઝિયાદા અઝીયત પહોંચાઈગે.” ઉન્હોંને કહા:-“જખ તક સાસ ખાફી હય ઇસલામ નહીં છોડુંગા.”

(અસદુલ ગાખ્યા)

“હઝરત ઉમર રહીઠ્ઠી બહેન ક્ષતિમા બિન્તુલ ખત્તાબ જબ ઇસલામ લાઈ અબ્દ હઝરત ઉમર રહીઠ્ઠી કો માઅલુમ હુવાતો વોહ ઉનકે ઘર પહોંચે અબ્દ કહ્લા -“ કયા તુમ મુસલમાન હો ગઈ હો. ? ” જનાબે ક્ષતિમાને સુકુત ઇખતિયાર ક્રિયા તબ હઝરત ઉમર રહીઠ્ઠીને ઇનકો નિહાયત બે રહેમી કે સાથ મારા, યહાં તકકે ઉનકી નાક અબ્દ મુહસે ખુન જારી હો ગયા. અખિર ઉન્હોને કહ્લા -“ અય બે રહેમભાઈ ! મંય ખિલાશક મુસલમાન હો ચુકી હું. અબ આહે તુમ કુચ્છ હી કરો લેકિન મય ઇસલામ નહી છોડ સકતી ” ઇસી તરાહ હઝરત સઈદ બિન ઝયદ કો બે હઝરત ઉમર રહીઠ્ઠી કે બેહનોઈ થે હઝરત ઉમર રહીઠ્ઠીને બોહોત મારા અબ્દ ઉનકા સર દિવારોસે ટકરાયા લેકિન ઉન્હોને બી ચેહી કહ્લા કે- ‘ અય ઉમર ! હમકો મરના મનજુર હય લેકિન ઇસલામ છોડના ગવારા નહી. ”

ઇન દોનો ફિદાઈયાને ઇસલામકી ઇસતિકામત દેખ કં હઝરત ઉમરને કહ્લા:-“ અચ્છ બે કલામ મોહમ્મદ (સલ૦) પર નાઝિલ હુવા હય મુઅકાશી સુનાવ. ” જબ ઉનકો સુરએ તાહા સુનાઈ ગઈ અબ્દ થે વ્યાયત પઢી ગઈ:-

‘ ખાલિકે ઝમીનો આસમાનને ઉસકો નાખિલ કરમાયા. ’

તબ હઝરત ઉમર બહોત મુતાઅસર હુવે અબર આ હઝરત કી બિદમતમે પહોચકર મુસલમાન હો ગયે.

(બહઉદ્દ ઇસલામ)

‘ હઝરત અમ્માર રહીં અબર ઉનકે વાલિદ યાસિર રહીં અબર ઉનકી વાલિદા મુમઇયા થે તીનો મુસલમાન હો ગયે થે એક રાત્ર અબુ બેહેલને ઉનહે સફફાકી કે સથ અયના ઝદો કોબ કિયા કે હઝરત યાસિરકો તો ઉમી તપ્પીફસે ઇનનિકાલ હો ગયા અબર બીબી મુમઇયાકોબી નેઝા મારકર શહીદ કર કિયા ગયા ”

એક દિન ફિર અબુ બેહેલ ને મચ્ચે અપને સુધીયોકે હઝરત અમ્માર રહીં મારના શુરુ કિયા આ હઝરત સલોને દેખાકે અમ્માર પિટ નહે હેતો કરમાયા -

“ અય અનવાહે યાસિર ! અબર પ્રે કયો કે તુમ્હારા મકાન જન્નત હય ”

હઝરત અમ્માર રહીં તરેક તરેહકી તકાલીફ સેહતે ગહે. ઉનકે હાથ પાઉ બાધકર તપતી હુઈ પત્થરકી ઝમીન પર ડાલ દિયા જાતા, ઉનકે સીને પર પત્થરકી ગર્મ નિલ ગબદી જાતી અબર કહો જાતા.-

“ઇસલામકો છોડ દો,” લેકિન ચે અલ્લાહ વ રસુલકી મોહબ્બતમે મહવ થે, હર કિમમકી તકલિફે બરદાશત કરતે અબ્દ કલેમચે તર્જીયા પદતે ચે.”

(અસદુલ ગાળ્યા)

હઝરત જનાબ ઈમ્ને અરસ રહીં ઉમ્મે અનમાર કે ગુલામ થે જબ વોહ ઇસલામ લાયે તો કુફરાને લોહા ગર્મ કા દે ઉનકે સરપર રખા. ઉનકો બિરહના કરદિયા જનાબા અબ્દ ગર્મ રેતપર લિટાકર ગર્મ પથર સીનેપર રખા જતા ફિર માર પડતીથી. એક દિન હઝરત ઉમર રહીંને ઉનકી પીઠ દેખી તો કહાઃ “આજતક અયસી પીઠ મેરી નઝસે નહી ગુઝરી” હઝરત જનાબને જવાબ દિયા કે—“ઝલિમોને અઝારોં પર લિટાકર મુઝકો તમીટા થા લેકિન મે ને ઇસલામકો નહીં છોડા. ’

(અસદુલ ગાળ્યા)

હઝરત અયાશ બિન અબી રબીયા અબ્દ હઝરત સલમા બિન હુશામ જબ ઇસલામ લાયે તો ફાફેરોંને હોનો કે પાઉ એક રસ્સીસે બાધકર ગર્મ રેતપર ધસીટા અબ્દ કહા—“ ઇસલામ છોડદો.” લેકિન જુહોને ઇન્કાર કિયા, ફિર ઉનકો ઝહો કોબ કિયા ગયા.

ઉંઢોને કહા—“ હમ બન દે દેંગે મગર ઇસલામ ન
છોડી ગે ”

(તખકાત)

હઝરત સાઅદ બિન અબી વિકાસ રહીં જળ
ઇસલામ લાયે તો ઉનકે વાલિદ ઉનકો મારતે થે, બુકા
ખ્યાસા રખતે થે, યહા તકકે ઝોઅફકી વજેહસે આપ
બેહોશ હો બતે. જળ હોશ આતા તો આપ કેહતે—
“ મે ઇસલામ નહી છેડુ ગા.” ફિર કલેમએ તઇયબા
પઢતે.

(મુસલિમ)

હઝરત ખાલિદ બિન સઈદ રહીંને જળ ઇસલામ
કુબુલ ક્રિયા તો ઉનકે વાલિદનેબી ઉનકો સખ્ત સર-
ઝનશકી. ઉનકા ખાના પીના બદ કરદિયા, રસ્સીસે
હાથ બાંધકર ઉનકો ઝદો ઝાળ ક્રિયા બતા, રાતકો
એક ત ગો તારીક ઝાઠરી મે બદ રખા બતા, લેકિન
ઉંઢોનેબી ઇસલામ છોડનેસે સાફ લફઝોમે ઇનકાર
કર દિયા

(તખકાત)

હઝરત મસઅબ બિન ઉમયર રહીં ને જળ
ઇસલામ કુબુલ ક્રિયા તો ઉનકે ઘવાલે ઉનસે સખ્ત

નમ્રાઝ હુએ અઠ્ઠર ઉનસે કહા કે-“ઇસ નયે દીનકે ઓહદો” લેકિન હઝરત મસઅબને જવાબ દીયા-“મ ય ઇસલામકે કશી નહી ઓહુંગા” ઇસ જવાબકે મુનકર ઉનકે ચંદ સંગદિલ રિશ્તેદારોને ઉનકે નિહાયત બે રહેમીકે સાથ ઝદો કોબ ક્રિયા. તરેહ તરેહકી તકલીફ પહોચાઈ અઠ્ઠર ઘરસે નિકાલ દિયા લેકિન હઝરત મસઅબને ઇસલામ નહી ઓહા અઠ્ઠર કલમએ તવહીદપર કાયમ રહે.

(મિશકાતુલ અનવાર)

હઝરત આમિર બિન ફહીરાકો મુસલમાન હોને પર કાફિરોને સખ્ત અઝીયતે પહોંચાઈ; ઉનકો નિહાયત બે રહેમી કે સાથ ઝદો કોબ ક્રિયા ગયા, હાથ પાઉં બાધકર કાટે ચિલોચે ગયે. ગલેમે રસ્સી બાધકર ઘસીટા ગયા લેકીન આપ ઇસલામ પર સાબિત કદમ રહે અઠ્ઠર એક લમહે કે લિયે ઇમાન ન બદલા.

(મિશકાતુલ અનવાર)

ઉમ્મે અબીદા અઠ્ઠર મહેદિયા ચે દોનો અબદુલ-હારકી લોડીયા થી. જબ ચે મુસલમાન હુઈ તો કાફિરોને ઉનકો બડી બે રહેમીકે સાથ મારા. રાત રાત ઘર ઉનસે અનાબ પિસવાયા લેકિન ચે ઇસલામ પર સાબિત કદમ રહી. (ફતુલ અઝીઝ)

બસીના રહીં જળ મુસલમાન હુધં તો હઝરત ઉમર રહીં ને (જે ઉસવકત તક ઇસલામ નહીં લાયે થે) બડી બે દરદી કે સાથ ઉનકો મારા યહા તક કે ઉનકે મરમે રૂ ખુન નિકલને લગા. જળ હઝરત ઉમર માગ્તે મારતે થક ગયે તો કહા - “મેને રહેમત્રી બિના પર નહીં પલંડ તુમકો ઇસ વજેહસે છોડ દિયા હય કે મે થક ગયાહું.” આખિર ઇનકો હઝરત અબુબકર રહીં ને ખરીદ કર આઝાદ કર દિયા.

(ઉમરએ સહાબીયાત)

અનીરા રહીં જળ ઇસલામ લાઈ તો અબુ જેહેલ ને ઉનકો નિહાયત બે રહેમીકે સાથ અહો કોળ કિયા અબર તરેહ તરેહકી દર્દનાક તકલીફ પહોચાઈ યહા તક કે વે નાબીના હો ગઈ. અબુ જેહેલ ને કહા - “અય અવરત ! લાતો ઉઝાને તુઝે અધા કરદિયા.” અનીરાને જવાબ દિયા - “લાતો ઉઝાંકો અપનેહી હાલકી ખખર નહીં વે મુઝે કયા અધા પરીગે.”

(ઉસવએ સહાબીયાત)

ઉમ્મે હામસ રહીં જળ મુસલમાન હુધં તો અસવદ બિન અબ્દે યશુસને ઉનકો બોહોત મારા. હઝારોં શુદ્ધ તોડે અબર કહા - “નયે દીનકો છોડે

પર ન હલાકે કર દુંગા.” ઉમ્મે હબસ રહીને કહે -
 “ભે ચાહે સો કરો લેકિન મેં ઇસલામ નહીં છોડુંગી.
 આખિર ઇનકે હઝરત અબુબકર રહીને ખરીદ કર
 આઝાદી દિલવાઈ.

નેહદીયા રહીને બની નેહદકી લોડી થી. જખ
 ઉન્હોને ઇસલામ કબુલ કિયા તો કુદશરને ઉનકોથી
 બોહોત મારા, તરેહ તરેહ કે જુદમ કિયે, હર કિસમકી
 અઝીયતે પહોચાઈ લેકિન યે ઇસલામ પર સાબિત
 કદમ રહી.

ઇમાન લાને વાલી અબર જુદમો સિતમ ખરદાસ્ત
 કરને વાલી અવરતોડી નિસબત બનાખ આચશા
 સિદ્દીકા રહીને ફરમાતી હય -

“હમકો કિસી અયસી મોમિનાકા હાલ માઅલુમ
 નહીં કે ભે ઇમાન લાકર ફિર મુરતદ હુઈ હો.”

દુનિયાકી લાલચ ઇસલામસે

ખરગરતા ન કર સકી.

ઇબતિદાએ ઇસલામ મયે મુસલમાન બિલકુલ
 તંબહસ્ત અબર ફકા મસ્ત થે. દુશમનાને ઇસલામ
 દવલતો સરવતકે બરીયે મુરતદ બનાનેકી કોશિશ કરને

લગે. યુનાચે હંઝરત મોહમ્મદ બિન સલમા રહીં એક ચહુદી અસમઆ કે કર્જદાર થે. કરજા બોહોત જિયાદા થા. એક દિન ચહુદીને હંઝરત ઇબ્ને સલમાસે સખ્ત તકાજા ક્રિયા અન્ન પુરા લલા કહા. ફિર બોલા - “અય ઇબ્ને સલમા ! અગર તુમ ઇસ્લામકો છોડદો અન્ન ચહુદી બન બાવ તો મય અપના તમામ કરજા મુઆફ કર દુગા. અન્ન તુમ્હે બોહોતસા માલોઝર દુગા.” ચહુદી કે જવાબ મે હંઝરત મોહમ્મદ બિન સલમા રહીંને કહા - “અય શખ્સ ! અગર તુ પહાડ કે બરાબર ચાહી અન્ન સોના મેરે સામને પેશ કરે તબલી મંચ ઇસલામકો નહી છોડ સકતા. હાં, બે તેરા કરજા વાજીબુલ અદા હય વો મેં જદદ અદા કર દુગા.”

(સનન ઇબ્ને માબ)

હંઝરત મહીસા બિન આઅવાનલી એક ચહુદી અશરફકે બોહોત જિયાદા મકરૂઝ થે. અશરફને કહા - “અય મહીસા ! અગર તુમ મોહમ્મદકા સાથ છોડ દો અન્ન નયા મઝહબ તકે કરદો તો મંચ કરજા મુઆફ કર દુગા,” હંઝરત મહીસાને કહા - “અયસા હરગિઝ નહી હો સકતા. મય તુમ્હોરા કરજા અદા કરદુગા.”

(અબુ હાઉદ)

હઝરત કઅળ બિન માલિકકો વાકેઆ હય કે
 ગઝવએ તબુકકી અહમ શિરકત કે બાઈસ રસુલુલ્લાહ
 સલ૦ ઉનસે નારાઝ હો ગયે થે. જળ આં હઝરત
 સલ૦કી નારાઝગીકી ખબર એક ઈસાઈ રઈસ શાહે
 ગસ્સાનકો પહોંચી તો ઉસને હઝરત કઅળ બિન
 માલિક કે એક ખત લેળા. છુરમે લિખા થા - “અય
 કઅળ ! મુઝે મઅલુમ હુવા હય કે મોહમ્મદ તુમસે
 નારાઝ હો ગયે હંય પસ મંય તુમકો લિખતા હુ કે
 અળ તુમ ઈસલામ છોડકર મેરે પાસ ચલે આવ. મે
 તુમારી ગમખવારી કરગા, તુમકો બડા દરબ દુગા.”
 જળ કાસિદને ચે ખત હઝરત કઅળકી ખિદમત મેં
 પેશ કિયા તો આપ ને પઢકર ઉસકો તતુર મેં ડાલ
 દિયા અબર કાસિદસે કહા - “બપ, અપને આકાસે
 કેહ દેના કે હમ મઝહબ ફરોશ નહીં હંય” ફિર
 આં હઝરત સલ૦કી ખિદમત મેં હાઝિર હોકર અપને
 કુસુરકી મુઆપી ચાહી. (ખુખારી)

સહાબએ કિરામકી બાનિસારી અબર ઉનકે
 અળાતો ઇસતિકલાલકો પઢકર ચુરપકા એક ઈસાઈ
 મુકકકક મુસન્નફ એપાલોળ ગોડફે હેગ અપની
 કિતાબકે સફહે ૬૮ અબર ૬૭ પર લિખતા હય કે:-

“ ઇસાઈ ઇસકો યાદ રખેં તો અચ્છા હોકે મોહમ્મદકે મસાયલને વો દીની નશા આપકે પયરવો મય પયદા કિયા ઇસકો યસુઅ મસીહ કે પયરવોમે તલાશ કરના બે ફાયદા હય. જખ યસુઅ મસીહકો મુલીપર લે ગયે તો ઉનકે પયગ્વોને રિક્કત ન ક્રી. વો ભાગ ગયે, ઉનકા દીની નશા બાતા રહ્યા અબ્બ અપને મુકતદાકો મવતકે પજે મંય ગિરફતાર છોડકર ચલ દિયે. ખર અકસ ઇસકે મોહમ્મદકે પયરવ અપને મઝલુમ પયગમખરકે ગિર્દ જમે રહે અબ્બ આપકે બચાવ મંય અપની બાને ખતરેમે ડાલકર કુલ દુશમનોપર આપકો ગાલિખ કર દિયા. ”

મકસદ યે હયકે મુસલમાન લોગ મુસલમાન હોને કે બાઅદ અપને દીનપર કાયમ રહેતે હય. ઇમાઈયોફી તરાફ બદલતે નહીં.

એક અબ્બ ઇસાઈ મોહકકક મી આર. એલ. બેનફ લેકચરને ઇસલામ મેં લિખતા હે—“ મંય બિલા ખવફે તરદીદ યે કહતા હું કે મોહમ્મદ કે પયરવોને ઇસકદર વફાદારી અબ્બ બાનિસારીકો મુખુત અમને પયગમખર કે સાથ દિયા કિસી પયગમખર કે મુતબઈનને નહીં દિયા. ઝરા શુબ્હા નહીં

હય કે મુહમ્મદ કે પયરવ ગાયત દરબે મુસલકલ
મિઝાબ અઠ્ઠ વફાદાર થે. આજલી લાખોં મુસલમાન
હઝરત મોહમ્મદકે નામપર બાન દેને કે લિયે
આમાદા નઝર આને હંચ અઠ્ઠ ઉનકે સાથ સબસે
ઝિયાદા મોહબ્બત રખના અપના ઇમાન સમજતે હ.ય.

(લેકચરને ઇસલામ સફા ૩૩)

મુખતલિફ મમાલિકમેં મુસલમાનોં પર જુદમો સિતમ

સને ૮ હિજરીમે ઇસલાક બિન દાઉદ શાહે
હબશને મુસલમાનો પર તરેહ તરેહ કે જુદમો સિતમ
કિયે. હઝરોં મુસલમાનોકો તહે તયગ કિયા. ઉસને
એલાન કિયાકે જો શખ્સ ઇસલામ છોડ દેગા આરામ
પાયગા વરન સખ્ત સઝાયેં હી બાહગી. ઇસ એલાનકો
સુનકરલી મુસલમાન અપને પાક મઝહબ પર કાયમ
રહે અઠ્ઠ એકે શખ્સનેલી ઇસલામકો ન છોડા. આબિર
ઇસલાક બિન દાઉદને મુસલમાનોકો શુલામ બનાકર
ફરેખત કરના શુરૂ કિયા. લેકિન એક મુસલમાનને લી
મુસ્તદ હોના કુબુલ નકિયા. ચંદ રોઝ બાઅદ બાદશાહકો
ઇનતિકાલ હો ગયા અઠ્ઠ ઉસકે જુદમો સિતમલી

ઉસકે સાથહી દફન હો ગયે. ઈસી હબશ મંચ નમ્મણશી આદશાહકે ઝમાને મ ય બોહોતસે મુસલમાન કુફરારે કુર્યશકે મઝાલિમસે બેઝાર, હોકર અગર હિજરત કરકે આવેથે. નમ્મણશીને ઈસલામી મુહાબેરીનકે સાથ અમ્મણ મુલુકે ક્રિયા.

(સીરત ઇબ્ને હુશશામ હાશીયા ગાદુલ

મઆદ જુઝ અવ્વલ)

સને ૧૦૯૯ ઇસવીમે જબ બયતુલ મુકદ્દસકો ફતેહ કરલિયા તો ઉસ વકત સત્તરહઝાર મુસલમાનો કો મેહેઝ ઇસલામ પર કાયમ રહેનેકે જુમ મ ય તહે તયગ ક્રિયા ગયા, મુસલમાનોને બન દેના કુખુલ ક્રિયા લેકિન ઇસલામકો ન છોડા.

(હિસ્તરી આફ ઇસલામ આરથર ગિલમેન એમ. એ.)

સને ૧૪૯૮ ઇસવીમે ઇસ્પેનમે બે મુસલમાનો પર મઝાલિમ હુએ ઉનકી તફ્ઝીલ તારીખુલ ઇસલામ ૭૯૬ અવ્વલ મુસનનિકા સઈયદ ગાકિર હુસયન રમઝીમે ઇસ તરાહ દરજ હય.

“ મુસલમાનોકો મેહેઝ મુસલમાન હોનેકી વબેહસે હેર તરાહ ઝલીલો ખવાર ક્રિયા બતા અગર સતાયા બતા થા. ઉનકે મઝહબકો મમનુઅ કરાર દિયા ગયા, અગર

ઇસાઇ બનાનેકી સઈ વ કોશિશ કી ગઈ, લેકિન મુસલ-
 માનોને નિહાયત જવાં મરદીકે સાથ ઇસલામ છોડનેસે
 ઇનકાર કિયા. ઇસિપર ઇસાઇયોને મઝાલિમમેં અવરલી
 ઇઝાફા કર દિયા. સને ૧૪૯૮ ઇસવીમે તુલખો કારકીનલ
 ઝમીનેઝને ઇસલામપર કાયમ રહેને વાલોં કે વાસ્તે
 આમ તવરપર ઝુલ્મો ઉકુબતકા હુકમ દે દિયા.
 મુસલમાનોંસે કહા ગયા કે ઇસાઇ બનો યા બાનસે હાથ
 ધોવ ? લેકિન મુસલમાન નિહાયત ઇસતિકલાલકે સાથ
 અપને મઝહબ પર કાયમ રહે અવર અપના ઘરબાર
 છોડકર કોહસ્તાને અલબશારાતકી તરફ ચલે ગયે.
 ચહાલી અલિમ બા પહોંચે અવર ઉનપર ઝુલ્મો સિતમ
 કિયા. બોહોતસે મુસલમાન મદદ, અવરતે, બન્ધે
 એક બામે મસજીદમેં પનાહ ગુઝીન હુએ થે. ઉનકો
 બાફસે ઉડા દિયા ગયા. જબ ઝુલ્મો સિતમ હદસે
 ઝિયાદા બઢ ગયા તો મુસલમાન છુપકર ઇન્ગલત
 કરને લગે પોશીદા તોર પર નમાઝે પઢતે, મુ કરરરા
 વઢતો પર વુઝુ કરતે, ઇન લોંગોમેં સે અગર કિસીકો
 ઇસલામ કે તરીકે પર ઇબાદત કરતે હુએ દેખ લિયા
 બતાતો ઝિંદા આગમેં જલાદિયા બતા સને ૧૫૦૧
 ઇસવીમેં ગરનાતા, અશબેલીયા અવર કરતુબામેં

ઇસાઈઓકી બે રહેમી હદસે જિયાદા બદ ગઈથી.
 મયદાનમે લકલીયાં જમે કરકે આજ બલાર્થ જાતી અબર
 રોજ મરરા મુસલમાન મહા, અવરતે બપુથે ઇસમે
 જિદાહી હાલ દિયે બતે. મને ૧૫૬૮ મેં ઇસાઈઓને
 મુસલમાનોકો મિટાને કે લિયે ઇનતિહાર્થ કોશિશ કી.
 ગરનાતાકે લાટ પાદરીને આદશાહસે ફગમાન તાહિર
 કરાયા કે મુસલમાન એકે દિનકે અદગ્દી. અપને
 કવમી કવનીન તર્ક ઉરહે, અપને નામ બ-
 દલ હલે લેકિન મુસલમાનોને અચગ કરનેસે
 ઇનકાગ કિયા અબર જાન દેનેકો તૈયાગ હા ગયે જીન
 મુસલમાનોને ગારોમે પનાહ લી ઉનકો ધુવ સેહલાક
 કો દિયા ગયા. ફિસીપ સાવમને નને ૧૬૦૦ મેં દસ
 લાખ મુસલમાનોકો નેહોજ ઇમલામપર કાયરા રહે
 ને કી વજેહ મેં જખગન અફરીકાકી તરફ જીલા
 વતન કર દિયા અબર બિલકુલ બે સરો આમાનીકી
 હાલતમે સહિયોપર ઉતાર દિયા જો મુસલમાન
 મુઠકકે અદગ્દની હિસ્સોમેં રહેતે થે જીનકી તેઅલાહ દો
 લાખથી ઉનકો ઇસ્પેનકી સરહદ પાર ક્રાનકી તરફ
 નિકાલ દિયા ગયા. ઇનમેં બોહોતનં રાસ્તેકી
 સખતીથોસે રાસ્તેહીમેં મર ગયે. જો બથે વો નિહાયત

ગુરી હાલતસે ઇસલામી મમલિક મે હિજરત કર કે પહોંચે. ફતેહ ગરનાત મે ફિલપ સુવમ કે ઝમાને તક તીસ લાખ મુસલમાન રપેનસે મેહેઝ ઇસલામ પર ફાયમ રહેને કે બુમ્મે નિકાલે ગયે, થહાતક કે રપેનમે એક મુસલમાન બી ન રહ્યા. ”

(તારીખે ઇસલામ હિસ્સા-૧)

સને ૧૮૭૪ મેં નવાહે અફરીકામે જળ સલીબી જંગ હુઈતો ઇસાઈઓને અફરીકા કે એક કન્ઝેકો જીસ્મે મુસલમાન આબાદ થે જલાકર ખાકસ્તર કર દિયા. મુસલમાનોને જલાકર ખાક હો બના ગવારા કિયા લેકિન ઇસલામકો ન છોડા

(હિસ્ટરી ઓફ ઇસલામ આરથર ગિલમેન એમ. એ.)

સને ૧૬૧૩ મેં જગે બલકાન કે મોકેપર “અસ્ત-રૂમબા” મુતતસિલ માલોનીકામે આગ્રો બચાસી મુસલમાનોકો મેહેઝ ઇસ ધિનાપર કતલ કિયા ગયા કે ઉન્હોંને અપના પાકે મઝહબ છોડના ગવારા નહી કીયા થા. મુસલમાનો કો તંગો તારીકે કોઠરીયામે જે આબો હાના બંદ રખા ગયા. હરતરાહ ઉનકી તઝલીહ વ તેહકીર કી ગઈ આખિર સલીબકી તયગે સિતમસે તવહીદ પરસ્તીકે બુમ્મે ઉનકો શહીદ કર દિયા ગયા.

એક મુસલમાન અબદુલ્લાહ કે જીરમપર મટ્ટીકા તેલ છિડક કર ઉસકે કપડોમે આગ લગાવી ગઈ. હસન આફંદીકે કતલગાહમે ચોપાઉકી તગહ ખડા ક્રિયા ગયા એક બે રહેમ શખસ ઉસ્કી પુશત, પર સવાર હો ગયા ફિર એક સર્વીખ બરહારમે ઉસકે કતલ કર દિયા, મુમલમાનને મરના કુખુલ ક્રિયા મગર ઇસલામકો ન છોડા.

(માખુઝ અલ-હિલાલ કલકતા ૫-૨-૧૩)

સાલોનીકા કે કરીખ એક ગાઊમે ખલગારીયોને બોહોત સે મુસલમાનોકો ઝિબેહ ક્રિયા અબર ના ખાલિગ બન્ચેકેલી કતલ કર દિયા ખાખુઝ લોગોને ઈન સફફકો સે પુછા કે -“બન્ચોને તુમહારા કયા કુસુર ક્રિયા હે ? ” ઉસકે જવાબમે કન્હો ને કહા કે -“યે બન્ચે બડે હોકર ઇસલામકાહી દમ ભરી ગે કુતે કે પિલ્લોકો પહેલેહીસે માર ડાલના ચાહીયે તાકે બઢકે ન ભોકે. હમ એક મુસલમાનકો બી ઝિહા ન છોડી ગે કયો કે હમ ચાહતે હય કે ચુરપકો ઇસ લામસે પાક કા દે. ચુનાયે સાલોનીકા અબર રામેલીકી મસજીદકે મિનારે મુનહદિમ કરવીયે ગયે, મિમખખ તોડ દિયે ગયે અબર બીનકી ઈમારતો કે

ગિરજા બના દિયા ગયા. મુસલમાનોને યે સખ કુજ
બરદાશત ક્રિયા મગર મુરતદ ન હુએ,

(મામુજ અલ-હિલાલ કલકતા ૫-૨-૧૩)

કાસતરૂન મેં બારાસો મુસલમાનોકો સિફ ઇસ
બજેહસે કતલ ક્રિયા ગયા કે ઉન્હોને ઇસલામ છોડના
ગવારા નહીં ક્રિયા. એક ખાતુન સધયદા ખાનમકો
ગિરફતાર કરકે ઉસકે નાજુક છુરમપર સગીન મારી
ગર્હ લેકિન વો ઇસલામ પર કાયમ રહી, ઉસને
ઇનસાનીયતકા વાસ્તા દેકર રહેમકી દરખવાસ્તકી લેકિન
ઇલકો જવાબ દિયા ગયા કે રહેમ મુસલમાનોકે લિયે
નહી હય.

(મામુજ અલ-હિલાલ કલકતા ૫-૨-૧૩)

ઇન્હી દિનોમે અલખાનીયામે સરવીયાકે અફસરોને
એલાન ક્રિયા કે હમારા મકસદ યે હય કે હમ
અલખાનીયાકી ગમીનકો મુસલમાનોસે પાકે કરદે, અન્ર
ખિલા તાઅમુલ મુસલમાનોકો તહે તયગ કરદે.
સરવી અફસરોકે ઇસ એલાનસે મુતઅસ્સીખ વેહશી-
અન્ર અહિલ સરવીયો મે આગસી લગ ગર્હ, મુનાયે
કમાતુદ અન્ર અસકુળમે તીન હઝાર મુસલમાનોકો
સહીફ કર દિયા ગયા, પરસ્તનામે પાંચ હઝાર

મુસલમાનોએ ઝિંબેહ ક્રિયા ગયા, સલામત કરીબ નવસો
પચાસ મુસલમાનોએ કલક ક્રિયા ગયા લેકિન ઇન
મકામાતપર એક મુસલમાનથી ઇનાઈ નહી હુવા,
અન્ન હર મુસલમાનને બહાદુરીસે બન દેહી.

(માખુઝ અલ-હિલાલ કલકતા,)

અલબાનીયામે મુસલમાનો પર બે ઇનતિહા
મજાલિમ હુએ. મી. મિલફોર્ડ અન્ડિન્સ કહેને હંચ
કે - “ મરવીયોં અન્ન યુનાનીયોને બે મુસલમાનો
પર મજાલીમ ક્રિયે ઉનકા મકસદ યે થા કે છતને
મુસલમાન હંચ ઇમાઈ હો બાયે વગ ન ઝમીનકો
ખાલી કરકે જેરે ઝમીન બા બરે મગર બા વુબુદ
સખ્નો શદીદ મસાયબ ઝીલનેકે મુસલમાન ઇસલામ
પર સાબિત કદમ રહે અન્ન એક શખ્મથી સલામસે
મુત્તદ ન હુવા.

(માખુઝ અલ હિલાલ કલકતા ૨૬ ૪-૧૩)

સને ૧૯૧૯ મેં જ બે યુરપકે મોકેપર બબ
યુનાનીયોને રિમનો પર કબજા ક્રિયા તેં બહાં ઉંહોને
મકતુહ રિઆયાપર બોહોતસે કુદ્મો સિતમ લાયે
વહા મુસલમાનોની સબમે ઝિયાદા કીમતી શય ચાચને
ઉનકે મજહબ પરથી હમકા ક્રિયા યુનાંચે સમિનોંકી

અનન્યમન મુહાફિઝે હુકુકે મુસલ્લેમીનને જો રિપોર્ટ
 હાલાતે સમિનાં કે મુતઅલલિક તવફીકે પાશા સદર
 મજલીસે મુલેહકી ખિદમતમે લેજી ઉસમેં દરજ હય
 કે-“ ફત્હીએ, નાદિરએ ફખરૂદીન આફંદી, અહમદએ,
 અહસાન આફંદી, અહમદ આગા, હુસયન આફંદી,
 નંહસીન રજબ એ, રશીક આફંદી, ખાલિદ આફંદી
 સગીર હસન, અઇયદ અહમદ મુલેમાન, ફત્હીએ,
 ફાયક એ, હસન આફંદી, મુસ્તુફા આફંદી, હાજી
 યહય, હાફિઝ અરબી, હાજી રશીદ આફંદી, કાઝી
 મુહમ્મદ અલી, હાફિઝ અમીન આફંદી અબદી
 આફંદી, દાના મુહમ્મદ, જેહરા ખાનમ, નકીયા ખાનમ
 કેા મહેઝ ઇસ બિનાપર કતલ ક્રિયા ગયા કે ઉન્હોને
 ઇસલામ કેા છોડના ગવારા નહી ક્રિયા અબદી આફંદી
 અબર દાના મુહમ્મદકી આંખે નિકાલી ગઇ, નાકે
 અબર કાન કાટે ગયે ફિર ઉનકેા મગીનોસે હલાકે
 ક્રિયા ગયા. અલ્લામા જિયાએકી બીવી આયશા ખાનમ
 કેા જખરન ઇસાઇ બનાયા ગયા અબર ઉનકેા નામ
 મેરી રખા ગયા હેકિત વેા ફિર મુમલમાન હો ગઇ.

(સમિનાંમેં યુનાની મઅલિમ સંજ્ઞા ૧૫-૨૫-૧૨૦

૧૨૧-૧૨૨)

મુખએ ઈંદનમાં દસ હજાર મુસલમાનોનો કાલ
રિયા ગયા ઉનકે માલો અસલામ કો છુટા ગયા,
હરતરાહ ઉનકે મઝહબકી તવહીન કી ગઈ. મુતઅસ્સીબ
મુનાની મુસલમાનોસે કહેતેથે કે-“અબ હમ તુમહારા
મઝહબ હય. ” જો મુસલમાન મેહોઝ તવહીદ પરસ્તી
કે જુમ'મે' શહીદ કિયે ગયે ઉનમેસે બાઅઝ કે
નામ થે હય.

હાફિઝ ઈસમાઈલ આફંદી, અસઅદ આફંદી,
આરિફ બે, સંયદ યહયા આફંદી, છુતરી આફંદી,
હાફિઝ મુહમ્મદ અલી ઝયદી, હફીઝ અમીન આફંદી
વલી હસન, મુસ્તુફા ઇબ્રાહીમ, હાફિઝ આફંદી,
શાકિર, ઉમમાન, મુસાબે ઇન્સાઇલી હિલમી' મુસતાન
આફંદી, સિરાજબે, દાબીદ આફંદી, ઇમહાકબે, મરીયમ
ખાનમ ખવાજ મુમુદ આફંદી, ઇબ્રાહીમ ખિલજી,
અબદુલ્લા આફંદી, મોહમ્મદ હિલમી, શરીફ અલી,
અમીના ખાનમ, ખલીજા ખાનમ, હસીના ખાનમ,
આમિના ખાનમ, ફાતિમા ખાનમ,

(અમિનાંમે મુનાની મઝાલિમ સફા ૧૧૬-૧૨૪
૧૨૫-૧૨૬-૧૨૭)

બારગામેમે મુહમ્મદ અમીન આફંદી, આસિમ
બે, કાઝી મુહમ્મદ બે જઅફર આફંદી, મુહમ્મદ

ખચરદીન આફંદી, મુહમ્મદ આફંદી જમાલ, અલીમ આફંદી, હાજી અહમદ આફંદી, હાજી રાગિબ, આયયા ખાનમ, ફુલસુમ ખાનમ, ઈબ્રાહીમ આફંદી, હાફિઝ મુહમ્મદ આફંદી, ઈમામે મસજિદે ઉમર મુલતાન અબ્દ તકરીબન દો હજાર મુસલમાનોં કે છનકે નામ મેહકુઝ નહીં સિફ ઇસ જુમ'મે કે ઉઠોને ઇસલામ કે છોડના ગવારા નહીં કિયા શહીદ કિયા ગયા.

મેનેસીયામેં મુસ્તુફા બે દો શહીદ કિયા ગયા, મુહમ્મદ બે મુક્તી કામિલ આફંદી, મુક્તી ઈબ્રાહીમ આફંદી મુહમ્મદ હુસેયન આફંદી, કાદિર આફંદીદો નિહાયત બે રહેમી કે સાથ ઝટોકાબ કિયા ગયા લેકિન બો તમામ અઝીયતેં બરહારત કરનેકે બાઅદલી ઈસલામપર કાયમ રહે.

(યુનાની મઝાલિમ સફા, ૧૮)

સેવરે હિસારમેં શક્ત આફંદી અબ્દ રમખાન આફંદી દો જબરન ઈસાઈ બનાનેકી કોશીશ કી ગઈ અબ્દ ઉનકે નામ લિક્ટર અબ્દ ઠમટરી તજવીઝ કિયે ગયે લેકિન બો ઇસલામપર સ્થાપિત કદમ રહે,

(યુનાની મઝાલિમ સફા ૧૮)

કર્યએ સોમામેં કાઝી વલી આફદીકી દોનો
 આખે નિકાલી ગઈં અવર ઉનકો શહીદ કરવિયા
 ગયા. મુસ્તફા આફદીકી ટાંગે એક આરેએ ચીરી
 ગઈ. મુહમ્મદ સાલેહ ઇબ્ને ખલીલ આફદી અવર
 મુલેમાન બિન હુસયન આફદીકો ગોલી સે માર
 દિયા ગયા મગર મરતે મરતે હંસલામી કહેમા
 ઝખાનસે ન છોડા

(યુનાની મઝાલિમ સદા ૬૫)

ગરઝકે ઇન પરસ્તારાને હકે પર હવ તરાહકે
 જુદમો સિતમ હુવે. ઉન્હોને હર કિસમકી તકલીફ
 અવર અઝીયતે ખરદાસ્ત કી હતા કે અપની જાન
 તકને દરેગ નહી કિયા લેકિન ઝિંદગીકે આખરી
 લમહે તકે હંસલામ પર કાયમ રહે અવર હમારે
 લિયે મિસાલ છેડ ગયે

તમામ શુદ.

જાંબાઝ મુસલિમ.

વાહી મુસલમાન બન સકતા હય જે અપને દીનો મઝહબપર મઝબૂતીમે કાયમ હો. લેકિન કયા આજ કે જહાલતકે ઝમાને મય બાબકે આમ નવર પર મુસલમાન અપને દીનમે બે બાબર અલ્લ વા પગવા હય જાનાઝ મુમલિમકા લકબ હાસલ કરને કે હકદાર હય ? દસકા જવામ અફમેસ કે સાથ નથી મે દિયા બાયગા કયો કે ઇનદિનો મુસલમાનો પર જહાલતકા દવર દવર હય અલ્લ મુમલમાનોકા બડા હિમ્મા અપને મુકદ્દસ દીનમે બે બહેરા અલ્લ કિસક અગ્વાનમે ન નાકિદ હય, અલ્લ અગર કુચ્છ લોગ હય તો ગુજરાતમે ઝિયાદાતર અરબી ફાગ્સી અન્નર ઉર્દુસે ના વાઙિક હે અલ્લ ગુજરાતી ઝખાન કે ઝરીએ મે દીની મ્બલુમાત હાસલ કરના ચાહતે હય અયમે લોગો ન લિયે હમન

અરકાને ઇસલામ

નામઝી કિનાય ઉરદુ ઝયાન અન્નર ગુજરાતી હરક મે શાયે ફી હય ંરમે પ ન્વા કલમે, ઈમાને મુદ્દસ્સલ, ઇમાને મુજમ્મલ અરબી અલ્લ ઉરદુ તરબુમે કે માથ દરજ હય અલાવા પુઝુફી નીયત અલ્લ ઉરકી પુરી તરફીય, તયમ્મુમ અન્નર મુસલકી નીયને અન્નર તરફીય દિન બઝી તમામ નમઝોકી અરબી નીયત તરબુમે કે સાથ લિખી હય નમાઝ પદનેકી પુઝી તરફીય પાવ સિયારેકી સુગ્નો કે સાથ દરજ ફી હય અલાવા. અતહકયાત, દુઆએ કુનૂત, દુઆએ માપુરા અલ્લ દોગ દુઆએ લિખી હય, બુમા, તરાવીહ. નહજબુદ, ઇદેન, જનાઝા મુસાકર, ખીમાર અન્નર અવરતોકી નમઝોકા હાલ દરજ હમ. રમઝાન શરીફકે રૈઝોકા મુફરસલ હાલ, ઝકાતો હજકે મસાયલ, કફન, ફદન, અલ્લ મુરદે કે ગુરલ દેનેકા અન્નર બન્ને કે અકીકેકા તરીકા બી લિખા

હય. મુખ્યત્વેસર એ કે ઇસિ. કિતાબમે મુસલમાન કે પાત્રો અરકાના હાથ દરજ હય જે ઉરદુ કપાનસે ના વાકિફ મુસલમાન માઠિયો લિયે નિહાલત ગુફરી હય. કીમત સિમ્મ હે આને.

જો હજરાત બડી તેજદાદમે ખરીદ કર અપને નમાઝ રોઝેસે ના વાકિફ માઠિયો મેં મુફત તકસીમ કરના આહતે હો. ઉનકે લિયે સવાબે જરીયા હય. કીમત મેં ખાસ કમી કી જાયગી.

અહમદીન હુસેનદીન નિઝામી, } અમીર હુસન નિઝામી
તેમ દરવાજા અમદાવાદ } પાચપટી-અમદાવાદ,

ફાતિહેકા મોહતાજ હંય

મુસલમાનાને મુજરાતકી જહાલતને યહાતક અધેર કર ગ્યા હય કે ઉનમેકા મોહોત ખડા હિસ્સા ફાતિહેકા બી મોહતાજ હય અપને બાપદાદા યા કરીબી શિસેદાસે કે ફાતિહા દિલવાના હો તે મસજીદમે મુલ્કા યા કિસી પદે લિયે મુસલમાનકો યુવાના પડતા હય દીન નમાઝ તકલીફિ કે કુર કરને કે લિયે હમને

દુઆઓ ફાતિહ

નામકી કિતાબ મુજરાતી હુરક મંય તૈયાર હં હય જરમે કુરઆતે મજીદકો સુરતે અવર મખસુસ આયાત જે ફાતેહકામે પંદીખતી હય દરજ હય. હર મુસલમાન આસાની સે પદ કર અપને યુઝમે અરજે મુનઅલ્લેહીન કે યવાબ પહોચા સકતા હય. કીમત સિમ્મ હે આને. ત્રિયાદા તેજદાદ મે ખરીદ કર મુફત તકસીમ કરતેકા હમને મોહોત કમ કીમતપર દેજે,

ઉર્દૂ અખાન અંબર ગુજરાતી હુરફી ચંદ દીની કિતાબે

રૂકનેદીન—હમ લાજવાળ અલ્લ એ મિસ્લ કિતાબમે તમામ ફિક્લ કે મસાયલ સવાલો જવાબ મે ફિક્લકી મડી બડી મુસતતદ કિતાબોકે હવાલોકે સાથ લિખે હય કોઠ મન્ન અલા અયસા નહી કે જુરદા ખુલામા ઇસ કિતાબમે નહો. હમ કિતાબકે મુસનનિક સાહબને દગ્યા. કુઝમે ભરદિયા હય એક કિતામ મગવાકર આપ અપને પાસ ગપીએ ઈનશા અલ્લાહ કિમી મતલબી સાહબ કે પાસ કોઠ મસઅલા દરિયાકત કગનેકી હાજત ન હોગી બલકે હઝારો કો આપ કાયદા પહો-ચાહગે અલ્લ બડા કારેખેર હોગા ઈમત ૧-૮-૦

મુરુએ કહિદુ—યે કુરાન શરીફકી એક સુરત હય, જુમા કે પદનેકા બહોત સવાબ હય દોજહાકે સગદાર હઝરત જનાબ રસુલે મકબુલ સલ્વ ફગમાતે હય કે — “જો રાખ્સ યે સુરત જુમાકી ગતકા યા જુમાકે રોઝ પઢેગા આ ઇન્દા જુમા તક ઊરકે ગુનાહ નહી લિખે જાઇગે બલકે અલ્લ ત્રીન રોઝ ઝિયાદા, અલ્લ બહોતસે ફઝાયલ હય યહા મુખ-તિસર લિખે હય ઈમત ૦-૪-૦

આદમ ફિલ હદીસ—યે હદીસ શરીફકી નિહાયત ઉમદા કિતાબ હય ઇસકા નામ ઝવાહર હીદી બી હય ઈસમે

તેલ બાગ બાગ હય અર હર મુસલમાન કે પદને કે કાબિલ
હય કીમત એક રૂપીયા

મવજે કવસર

જનાબ દિલુગમ સાહબ ચમધરી નામી એક હાલુ શાયરને
જનાબ રસુલે અકરમ સલંકી નાનમે અન નગીક સહામાએ
કિરામ નદીઅર અહલે ખયતે અહાર નદીઅર દી નાન મે
અયસે પુર નાસિર કસાયદ લિખે હય કે મુરાદિલ મકોમ
ઈનકા હીદુ કેહ મકતા હય “જનનુલ ખદીયા” કી મુસદ્દસ
પદને કે કાબિલ હય મીલાદ શરીફકી મજલિસમે બહેતરીન
મહેલ પદને કે લિખે મવજે કવસર કો મુકરર દેખો. કીમત ત્રીન
આને ટાઈટલ પર મફતે મુનવ્વરાકી તસવીર હય

મિલતેકા પતા

બન્દુદીન હુસેનદીન નિઝામી } અમીર હુસન નિઝામ
ત્રીન દરવાજા—અમદાવાદ } પાચપડી અમદાવાદ

આફ્રીકાકે સોલએજન્ટ

મેનેજર યુનીયન પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ

૧૦૭, શ્રે સ્ટ્રીટ હરખન (નાનાવ)

બરમાકે સોલ એજન્ટ

અમ. એચ. અહલુ

૩૭૫, સુગતી ગી બજાર રાનુન.

